

До Председателя на Научното жури,
определен със заповед №11-07-27/18.04.2024г на Управителя и Прокуриста на
Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ ЕАД, гр. София

РЕЦЕНЗИЯ

От Доц. Д-р Петко Карагъзов, Д.М., FASGE, Началник Клиника по
Гастроентерология, Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда, гр. София

Относно: Конкурс за заемане на академичната длъжност «Доцент», по научна
специалност «Гастроентерология» за нуждите на Клиниката по Гастроентерология,
«Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ» ЕАД

На конкурса се е явил един кандидат - д-р Ани Агоп Чавушян д.м., лекар в
Клиника по Гастроентерология, «Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ», ЕАД, гр. София.

Д-р Ани Чавушян е родена на 02.12.1967 г. Завършва Медицина през 1994г. В
Медицинска Академия, гр. София. Специализира «Вътрешни болести» през периода
1995-1999 също в МА гр. София. През 1999 придобива специалност «Вътрешни
болести». През периода 1999-2003 специализира «Гастроентерология» и работи в
Клиника по гастроентерология, V МБАЛ гр. София. През 2003 придобива специалност
по Гастроентерология. През периода 2007-2019 покрива всички квалификационни
изисквания, посещавайки няколко курса в УМБАЛ «Царица Йоанна- ИСУЛ» и след
успешно положени изпити получава всички квалификационни нива в областта на
абдоминалната и интервенционална ехография. През същия период посещава и
квалификационни курсове по гастроинтестинална ендоскопия и придобива първо и
второ ниво «Диагностична и терапевтична горна и долна ендоскопия». През 2020 на Д-
р Ани Чавушян е присъдена образователната и научна степен «Доктор» по
специалността «Вътрешни болести» след успешно защитен дисертационен труд на тема
«Дивертикулоза и дивертикулна болест- патогенетични механизми и клинични
аспекти».

През периода 1999-2006 работи като лекар ординатор в Клиника по
Гастроентерология, V МБАЛ гр. София. 2006-2012 работи в Отделение по Вътрешни
болести, МБАЛ „Токуда“ гр. София. От този период имам честта да я познавам и
възможността да натрупам впечатления за нейния професионализъм и личностни
качества.

Впечатляващи са допълнителните квалификации на кандидата, придобити във
водещи клиники в Западна Европа- през периода 2019-2023 последователно успешно
завършва три модула на обучение по трансабдоминална интестинална ехография във
водещи центрове в Германия и Дания и става първият в страната обучител по
интестинална ехография. Методиката е иновативна и допълва високата ѝ експертиза в
областта на интестиналната патология и хроничните възпалителни чревни заболявания.
Тя е един от водещите национални експерти в областта на диагностиката и терапията на
Улцерозен колит и Болест на Крон и доколкото ми е известно, Д-р Чавушян е първият в
страната сертифициран обучител по трансабдоминална интестинална ехография.

Друг важен момент от професионалната биография на кандидата е едномесечната
специализация по гастроентерология в Холандия през 2001г.

Наред с дългогодишната дейност като клиницист интернист и гастроентеролог,
Д-р Чавушян предава опита и квалификацията си, преподавайки на студенти по
медицина. Тя е хонорован преподавател към МФ на СУ „Свети Климент Охридски“ и

води упражнения по пропедевтика на вътрешните болести от 2019. От справката за учебна заетост става ясно, че за учебната 2019/2020 кандидатът има 180 часа аудиторна заетост, за 2020/2021 135 часа аудиторна заетост, за 2021/2022 90 часа и за 2022/2023 учебна година 180 часа аудиторна заетост.

Д-р Чавушян владее английски, арменски и руски език, членува в престижни национални и международни професионални организации- ECCO, ESGE, EFSUMB, IBUS group, БАУМ, БАХГО, Българско Научно Дружество по Гастроентерология, Гастроинтестинална Ендоскопия и Абдоминална Ехография.

Кандидатът участва в конкурса с 21 пълнотекстови публикации и 29 резюмета от участия в конференции и конгреси, представя монография и един дисертационен труд със съответен автореферат към него. В около 50% Д-р Ани Чавушян е първи автор. От 21 пълнотекстови публикации, две са публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световно известни бази данни с научна информация. Представени са и девет цитирания- всички в списания на английски език.

I. Пълнотекстови публикации:

Научната продукция на кандидата е практически във всички сфери на гастроентерологията и хепатологията. Могат да се очертаят няколко направления:

1. Хепатология

Д-р Чавушян участва в изработването на националните консенсуси за диагностика и лечение на хронични чернодробни заболявания, което потвърждава и затвърждава експертизата ѝ на национално ниво. Тя участва в изготвянето на националните алгоритми за поведение при хронични вирусни хепатити, Болест на Wilson, автоимунни чернодробни болести, токсични хепатити, идиопатична хемохроматоза, порфирии. Редом с други водещи национални експерти, тя изработва националните консенсуси за поведение при усложнения на чернодробната цироза- портална хипертония, варици, асцит, рефрактерен асцит, спонтанен бактериален перитонит, чернодробна енцефалопатия, първичен чернодробен карцином през 2002. Участието ѝ в изработката на националните правила за поведение при гореизброените нозологични единици са доказателство за високата ѝ експертиза в сферата на чернодробните заболявания и техните усложнения. За пръв път в страната се изработват консенсуси за поведение при хронични чернодробни заболявания и усложненията, свързани с декомпенсирано чернодробно заболяване. Съвместно с други водещи специалисти в областта кандидатът дефинира критерии за диагноза, индикации за лечение, алгоритъм за оценка на терапевтичен отговор и проследяване. Написаното е от голяма полза за ежедневната практика на всеки интернист и гастроентеролог.

В друга публикация, чиито съавтор е кандидатът, се разискват подробно хепатопротективните и холеретични свойства на препарата цинарикс. В публикация в „Българска хепатогastroентерология“ са представени резултати от собствено пилотно проучване относно противовирусно лечение на пациенти с Хепатит С, лекувани с метадон или ревия.

2. Заболявания на тънките и дебелите черва.

2.1 Цьолиакия- в публикация от 2006 кандидатът дискутира съвременните етиопатогенетични схващания и лечебни стратегии.

2.2 Казуистични състояния- публикувани редки клинични случаи на ендометриоза на илеум и апендикс, гигантски дивертикул на колона, мезентериални кисти.

2.3 Дебелочревна дивертикулоза и дивертикулна болест- кандидатът е безспорен експерт в областта. Темата е в детайли третирана в

дисертацията и монографията. Има няколко публикации на тема остър дивертикулит, фистули и дивертикулна болест, сепсис при дивертикулит, публикувани в престижни национални медицински списания, които представят в детайл заболяването и възможните усложнения и дават важни практически насоки за избягване на забавяне на диагнозата и своевременно прилагане на най-подходящите лечебни стратегии. Изтъква се и безспорната роля на мултидисциплинарния екип, особено в лечението на дебелочревните фистули, хирургичния дивертикулит и сепсиса.

- 2.4 Интестинална ехография- сфера, в която кандидатът е безспорен лидер в национален мащаб и пръв сертифициран обучител за методиката. В няколко публикации детайлно се разисква ролята на абдоминалния ултразвук в диагностиката на хронични възпалителни чревни заболявания, дивертикулоза и усложнения.
- 2.5 Хронични възпалителни чревни заболявания- в обзорна статия и съавторство с водещи национални експерти се разисква ролята на азатиоприна в терапията на IBD. Във връзка с участие в международно многоцентрово рандомизирано проучване се анализират различни режими на прием на будезонид за лечение на Болест на Крон
- 2.6 Колоректален карцином- Преставяне на опита на центъра, в който работи кандидатът в диагностика, стадиране и лечение на колоректален карцином- една публикация третира проблема.

II. Участия в конгреси и конференции:

Д-р Чавушян участва в конкурса с 29 резюмета от национални и международни конгреси и конференции. Прави впечатление участието на престижни международни събития с постери и орални презентации- Falk Symposia, UEGWeek и др.. Участията се многобройни, авторът третира въпроси като усложнени форми на хронични възпалителни чревни заболявания, ултразвукова диагностика и проследяване при пациенти с цъолиакия, ставни прояви и екстраинтестинални манифестации при IBD, тромботични усложнения при IBD, IBD и бременност, портална тромбоза и други. Кандидатът публикува и научни разработки върху редки генетични мутации, свързани с колонна дивертикулоза и усложненията ѝ. За пръв път се тества и анализира българската популация за генетични маркери за дивертикулна болест и усложненията ѝ. Има и почти ежегодни участия със съавторство в презентации на годишните конгреси на БАУМ, третирайки важни теми, като малигнени процеси в коремната кухина, кистични злокачествени тумори на черния дроб, вторични лезии, роля на контрастната ехография в диагностиката на чернодробни и екстрахепатални болестни процеси и други.

III. Монография- Кандидатът представя монография, озаглавена „Позната и непозната дивертикулоза и дивертикулна болест на дебелото черво“, която имах честта да рецензирам и в детайл да се запозная с нейното съдържание. Тя разглежда подробно един чест и с голямо медицинско значение, същевременно подценяван проблем, какъвто е дивертикулозата и дивертикулната болест на дебелото черво. Трудът съдържа 11 раздела, в които последователно, задълбочено и съвременно се разглеждат и дефинират термините, свързани с проблема, честотата и разпространението, рисковите фактори, диагностичните тестове, наличните класификации, клиничните изяви и асоциираните заболявания. В отделен раздел са засегнати и социално-икономическите аспекти

на проблема. Като най-често анатомично изменение и находка при колоноскопия, дивертикулозата е и една от най-честите причини за усложнения и болестни състояния като остър дивертикулит и остро (понякога животозастрашаващо) кървене от долния гастроинтестинален тракт. Монографията, обединявайки в себе си най-съвременните научни достижения в сферата, богатия клиничен опит на автора и чисто практически препоръки, е важно четиво както за студенти и специализанти, така и за ежедневно практикуващия гастроентеролог, даваща ценни съвети с чисто практически характер. Във въведението авторът отбелязва значимостта на проблема, високата честота, неяснотите относно патогенезата, липсата на ясни дефиниции, споровете по отношение на терапевтичните стратегии и режимите на проследяване. В следващите раздели се унифицира терминологията, представят се съвременни данни за честотата и разпространението, рисковите и предразполагащи фактори, съвременната концепция относно патогенезата. Освен безспорната роля на долната ендоскопия за диагностициране на неусложнена дивертикулоза и спешната колоноскопия в случаи на остра хеморагия, авторът ни запознава детайлно и с интестиналния ултразвук като метод за диагностика, детекция на усложнения и възможност за мониториране на еволюцията на заболяването и начин за оценка и проследяване на терапевтичен отговор, което е едно от безспорните достойнства на монографията, демонстрираща задълбочените познания на автора и неговата експертност в областта. Друг раздел с безспорни достойнства е „Клинични прояви“. В него се прави ясна разлика между дивертикулоза и дивертикулна болест и се разглеждат детайлно различните аспекти на последната. Проявите на дивертикулна болест са богато илюстрирани с клинични случаи от практиката на автора, което прави настоящия труд още по-ценен и от полза за клиничната практика. Последователно са разгледани проявите на дивертикулна болест- остър дивертикулит, хроничните форми, сегментен колит, асоцииран с дивертикулоза, както и симптоматичната неусложнена дивертикулоза. Обърнато е внимание и на редки състояния като гигантски дивертикул на колона и други. Авторът представя ясни алгоритми на поведение при състояния като остър дивертикулит и остра хеморагия от колонни дивертикули, което още веднъж затвърждава значението на монографията за ежедневната клинична практика. Няма как да не се отбележи и последният раздел- „Социално-икономически аспекти“, в която авторът доказва социално-икономическата тежест на дивертикулозата в различните ѝ форми на изява и прогресивното нарастване на разходите за лечение, вкл. хирургия, отсъствие от работа и изплатените болнични листове поради факта, че много често дивертикулната болест засяга сравнително млада и трудово активна част от обществото, което предопределя големият ѝ социално-икономически товар.

IV. Дисертационен труд.

Кандидатът представя дисертационен труд на тема „Дивертикулоза и дивертикулна болест на дебелото черво- патогенетични механизми и клинични прояви“.

Дисертационният труд е с безспорни качества и висока научна стойност. Изводите, до които стига кандидата са от полза за ежедневната клинична практика на всеки практикуващ гастроентеролог и доказват безспорната експертиза на Д-р Чавушян по темата. Извършено е ретроспективно проучване върху 453 пациента, диагностицирани и лекувани лично от автора през периода 2013-2018г. Доказва се, че чревният дисмотилитет, склонността към херниоза и напредналата възраст са рискови фактори, както за възникване на дебелочревна

дивертикулоза, така и за поява на усложнения. С практическа стойност е и доказателството, че стилът на живот, тютюнопушенето и наднорменото тегло не са свързани с повишен риск. За пръв път в страната се изследва българска популация за SNP rs7848647 в TNFSF15 гена. Въпросната мутация се разглежда като предиктор за поява на усложнения на дивертикулозата. Пациентите с мутация са сравнени със здрави контроли и за пръв път се доказва, че наличието ѝ като самостоятелен феномен не увеличава риска от развитие на хирургични усложнения на дивертикулозата. На базата на подробен анализ, авторът установява, че жените на възраст под 60г. са с повишен риск за развитие на остър дивертикулит, който да протече тежко и да наложи хирургично лечение. Подробно са анализирани и случаи на хроничен дивертикулит. Предлага се диагностично-лечебен алгоритъм, както и използване на ендоскопски скор, адаптирани към националните особености на гастроентерологичната практика. Особен интерес представлява и социално-икономическият анализ, който е част от научната разработка. Доказва се нарастване на честотата на заболяването при същевременно нарастване на разходите за диагностика и лечение. Трудът обединява богатия клиничен опит на автора със световните достижения в областта. За пръв път в страната се изследват генетични мутации, свързани с дивертикулозата, дефинират се рискови фактори и се прави социално-икономически анализ.

Творческите постижение и научно-приложните приноси на кандидата са от безспорно голямо значение за развитието на гастроентерологията в страната. Обособяват се няколко направления:

1. Разработване на консенсуси и алгоритми в областта на хепатологията- участие в първите в страната разработени алгоритми при хронични вирусни хепатити, токсични хепатити, автоимунни болести на черния дроб, чернодробна цироза, портална хипертония, варици на хранопровода, асцит, спонтанен бактериален перитонит. Поканата и участието в експертните групи е доказателство за високата експертиза на кандидата в национален мащаб.
2. Разработки в областта на дивертикулозата на колона и нейните усложнения- кандидатът е безспорен експерт по темата. Научните разработки, които прави, са пилотни за страната и с безспорен принос в националната наука. Публикациите по темата са с характер на препоръки, дефиниращи алгоритъм на диагностика и лечение, въвеждане на ендоскопски скор и др.
3. Хронични възпалителни чревни заболявания- Болест на Крон и Язвен колит- кандидатът е признат експерт в национален мащаб. Освен научните разработки в областта на имуномодулацията, приложението на азатиоприн и будезонид, авторът има и редица участия на национални и международни конференции с множество научни съобщения в областта. Общозвестен факт е, че мнението на Д-р Чавушян е търсено и ценено от гастроентеролозите в страната при най-комплицираните случаи на IBD.
4. Интестинална ехография- кандидатът е пионер в методиката за страната и пръв международно признат сертифициран обучител. Обучен е във водещи центрове Европа и има впечатляваща научна продукция по темата.
5. Насоки за диагностика и лечение на някои редки заболявания и състояния като интестинална ендометриоза, мезентерит, мезентериални кисти, гигантски дебелочревни дивертикули.

Имайки предвид сериозната теоретична и практическа подготовка на Д-р Ани Чавушян, нейната преподавателска дейност, научните публикации и разработки,

многобройните участия като лектор и постер-презентатор в престижни конгреси и конференции, покриващи напълно и дори надвишаващи изискванията, заложили в ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ, препоръчвам на почитаемите членове на Научното жури да дадат положителен вот и да изберат Д-р Ани Чавушян д.м. за Доцент към Клиниката по Гастроентерология при АСК УМБАЛ „Младост“. Имам честта да познавам кандидата лично и съм напълно убеден в професионалните му качества, етиката, високия морал, както и в потенциала му за академично и кариерно израстване.

07.05.2024
Гр. София

С уважение:.....
/Доц. П. Карагъзов, Д.М., FASGE/